

Herman Wenes en Noël Keersebilck van koepel 4Werk vzw

"Toekomst maatwerkbedrijven zit in slimme samenwerking"

Eric Van Hove, publicatiemedewerker

"De West-Vlaamse maatwerkbedrijven nemen volwaardig deel aan de economie en versterken de West-Vlaamse industrie. Sociale economie en reguliere economie moeten en zullen nog beter op elkaar inspelen. Slim samenwerken wordt de toekomst." Dat is het credo van **Noël Keersebilck** (70) en **Herman Wenes** (64), respectievelijk afscheidnemend voorzitter en coördinator van 4Werk, de koepel van 28 maatwerkbedrijven in West-Vlaanderen, die inmiddels aan 6.900 mensen in de provincie zinvol werk verschaffen.

Coördinator Herman Wenes (voormalig directeur van beschutte werkplaats 't Veer in Menen): "4Werk vzw is de federatie van West-Vlaamse maatwerkbedrijven, de nieuwe overkoepelende benaming voor beschutte én sociale werkplaatsen. In West-Vlaanderen waren er **acht beschutte werkplaatsen** (zie tabel pagina 25). Die tellen samen circa 5.200 werknemers in VTE. En daarnaast heb je ook een **twintigtal sociale werkplaatsen**, waaronder de West-Vlaamse kringloopcentra. Die sociale werkplaatsen verschaffen samen werk aan ruim duizend mensen.

De beschutte werkplaatsen zijn veel ouder dan de sociale werkplaatsen. Die eerste categorie dateert uit de jaren zestig, de tweede van eind jaren tachtig, na de crisis. Beschutte werkplaatsen hebben zich initieel altijd gericht op personen met een fysische of psychische handicap, terwijl sociale werkplaatsen zich meer richten op langdurige werkloze en laaggeschoolde mensen. Beide groepen worden nu wel 'mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt' genoemd.

In West-Vlaanderen bestond er al een federatie van de acht beschutte werkplaatsen, BW West. Toen het nieuwe maatwerkdecreet op de rails werd gezet, hebben wij proactief de 28 maatwerkbedrijven in West-Vlaanderen onder één koepel samengebracht. Anderzijds

wou het provinciebestuur ook één aanspreekpunt voor de sociale economie, dus dat was voor ons het gedroomde moment om de krachten te bundelen."

Voorzitter Noël Keersebilck (voormalig directeur van REO Veiling): "4Werk begint op de kaart te staan van onze provinciale economie. Men ziet ons niet meer als een 'appendix' die er noodzakelijk aan vasthangt, maar eigenlijk geen meerwaarde biedt. Men weet nu dat wij een reële toegevoegde waarde bieden aan onze economie.

De samenwerking tussen de sociale en de beschutte werkplaatsen was niet evident. In het begin was het wantrouwen groot, ook onderling. Sommige beschutte werkplaatsen beschouwden de sociale werkplaatsen als 'quantité négligeable'. Omgekeerd vonden de sociale werkplaatsen dat die beschutte werkplaatsen zich teveel om de economie bekommerden en te weinig om de mensen. En de kleinere sociale werkplaatsen dachten dat die grotere beschutte werkplaatsen hen zouden vermorzelen. Maar goed, de nieuwe organisatie is nu zo gestructureerd dat dit niet mogelijk of niet meer mogelijk is. Het wantrouwen is dan ook weggeëbd."

Tijd voor een meer offensieve strategie?

Herman Wenes: "Député **Jean de Bethune** daagde ons uit: 'Jullie zeggen

altijd dat jullie belangrijk zijn, bewijs het dan ook een keer.' En hij heeft ons daar ook de middelen toe gegeven, de POM heeft er een studie aan gewijd. Daaruit blijkt dat de maatwerkbedrijven in de meest diverse sectoren aanwezig zijn (Zie de infographic op pagina 23). We zijn alsmaar meer present in de reguliere ondernemingen zelf, één zesde van onze werknemers werkt al in zogenaamde enclaves. En in de toekomst wordt die samenwerking nog intenser. We gaan niet alleen onze handen ter beschikking stellen, maar ook onze brains. Met grote partners als **Picanol** in Ieper, **Daikin** in Oostende en **Thule** in Menen zullen we rond de tafel zitten en zien hoe wij hun of ons productieproces kunnen verbeteren, zodat het een win-winsituatie wordt."

De start met het nieuwe decreet, in april 2015, verliep nochtans moeizaam?

Noël Keersebilck: "Een valse start, ja. Het nieuwe decreet was nog maar pas in voege, of daar gingen al twee sociale werkplaatsen naar de Raad van State, en ze kregen gelijk. Terecht ook, want de zogenaamde overgangsmaatregelen voor het decreet zorgden dat er teveel verliezers waren en niet veel winnaars, iedereen steigerde. Dat had kunnen voorkomen worden als de minister in kwestie eerst wat beter naar ons geluisterd had. Maar goed, uiteindelijk vonden de minister en de sector toch een vergelijk en is de situatie juridisch-structureel

uitgeklard. Iedereen heeft uiteindelijk zijn of haar gezond verstand gebruikt.”

Hoe werkt dat zogenaamde rugzakprincipe, dat vanaf januari 2019 van start gaat, nu concreet?

Herman Wenes: “Het uitgangspunt is de afstand tot de arbeidsmarkt. Je hebt een psychische, fysische of sociale handicap en je geraakt niet zomaar aan een job? Dan wordt die afstand, de arbeidshandicap, gemeten door de specialisten van de VDAB. Zij plakken daar een cijfer op. En in functie van die afstand en van je nood aan begeleiding zeggen zij: je rugzak is zo groot. En daar kun je dan zélf mee aan de slag: De materie is niet meer organisatiegebonden maar persoonsgebonden. En die andere manier van financiering leidt ook tot een heel andere manier van denken. Onze mensen zélf zullen veel dichter opgevolgd worden, men legt nu de nadruk op de POP’s, de persoonlijke ontwikkelingsplannen.”

Wordt er nu ook extra werk gemaakt van een doorstroming naar de reguliere bedrijven?

Herman Wenes: “In het nieuwe maatwerkdecreet wordt het woord ‘doorstroming’ wel een keer of tien gebruikt, maar men mag toch ook geen overdreven hoge verwachtingen koesteren. Volgens het decreet zou men 4 à 5% doorstroming moeten kunnen realiseren, maar in de praktijk zitten we nu hooguit aan **1,5%**. Men zou dus beter beide voetjes op de grond houden. Waar wij in West-Vlaanderen wél in geloven, zijn onze zogenaamde ‘enclaves’, waarbij wij instaan of blijven instaan voor de begeleiding van onze mensen op de werkvloer bij onze industriële klanten. Daar boeken we wél resultaten: onze laatste cijfers geven al bijna één enclavemedewerker op vier doelgroepmedewerkers. We zouden naar één op drie willen. Dat lijkt ons een meer realistische vorm van doorstroming.”

Noël Keersebilck: “De overheid mag ook niet voorbijgaan aan het feit dat

maatwerkbedrijven niet alleen een economische maar ook een sociale kant hebben. Sommige mensen zullen altijd sociale begeleiding nodig hebben, hoe lang ze ook al in een sociale-economiebedrijf werken. Het regulier circuit zal niet in staat zijn om die mensen voldoende kansen te geven.”

Maatwerkbedrijven hebben ook onmiskenbaar een economische dimensie. Ze zorgen naar verluidt voor een steviger verankering van onze West-Vlaamse industrie?

Herman Wenes: “Zeker weten. Neem nu **Daikin** in Oostende. Het maatwerkbedrijf **De Oesterbank** doet daar een belangrijke toelevering. Mochten ze dat níet meer doen, dreigt de hele lijn te vervallen voor een bedrijf in Hongarije of Tsjechië. En als ‘t **Veer** bij **Thule**, een Zweedse multinational, zijn enclave niet meer zou kunnen houden, dan zouden die ook gemakkelijk richting Oost-Europa kunnen vertrekken.

Er is uiteraard ook de druk van lageloonlanden - van Oost-Europa tot China. Naar mijn ervaring is die nu al veel minder dan vroeger. Zo heeft **Daikin** bijvoorbeeld recent beslist om een deel van zijn assemblage-activiteiten in 2018 terug over te brengen van Tsjechië naar Oostende (zie pagina 34). De brains zitten hier, de klanten zitten hier en de lonen stijgen daar. Ten tweede: daar voeren ze gewoon uit wat hen bevolen wordt, hier denken wij meer mee. Slimme samenwerking, nader bij de klant zijn én bij de havens, want transport en logistiek worden steeds belangrijker. Vroeger was de kostprijs bijna het enige argument, maar kwaliteit, flexibiliteit en dienstverlening op maat wegen steeds meer door. Daar moeten en kunnen wij op inspelen.”

Hoe reageren de ondernemers op 4werk?

Herman Wenes: “Hoe langer hoe positiever. In het begin werden wij ook bekeken als concurrenten. Maar dat verbeterd. Recent gingen we met

4werk bijvoorbeeld nog het gesprek aan met de sectorfederatie van de Groenvoorzieningen. We zitten samen en kijken hoe we meerwaarde kunnen bieden. Elk komt over de brug met ideeën. We krijgen begrip voor elkaars invalshoek. We lanceren nu ook nieuwe voorstellen naar de voeding en de zorg. Bijvoorbeeld voor toelevering aan ziekenhuizen. Kortom, onze sector is volop in beweging...”

Rest nog één probleem, het institutioneel kader?

Noël Keersebilck: “Maatwerkbedrijven worden gesubsidieerd door Vlaanderen, terwijl sociale zekerheid nog altijd nationale of federale materie is. Daar ligt dus een politiek, of liever een budgettaire

Vooraan op de foto vlnr: Herman Wenes (coördinator) en afscheidnemend voorzitter Noël Keersebilck van 4Werk vzw. Foto HOL

probleem. Concreet? Iemand die in de werkloosheid zit is ten laste van het federaal budget. Maar als deze langdurig werkloze in een maatwerkbedrijf gaat werken, valt hij onder het Vlaams budget. Zeker met het maatwerkdecreet is de sociale economie Vlaams geworden.”

En de rol van de Provincie of Provincies?

Herman Wenes: “Het provinciaal niveau staat politiek onder druk, zeker voor het sociale, de zogenaamde persoonsgebonden materies. Dat maakt ons wel een beetje bezorgd, hier in West-Vlaanderen. Want wij zouden heel graag een goeie band houden met onze provinciale overheden, onder meer om sociale economie en economie bij elkaar

te houden. Wij hebben een heel goed samenwerkingsverband met de POM en met de Fabrieken voor de Toekomst. Dit is een dynamische provincie en die dynamiek willen wij graag behouden.”

www.4Werk.be

Mia Decaestecker nieuwe voorzitter 4Werk

Mia Decaestecker (CEO van textiel-reinigingsbedrijf **Malysse-Sterima** uit Kortrijk) volgde op 1 november 2017 Noël Keersebilck op als nieuwe voorzitter van 4Werk vzw.

Mia Decaestecker: “Als CEO van Malysse-Sterima werk ik al jarenlang samen met West-Vlaamse maatwerkbedrijven. Die samenwerking heeft mij geleerd dat de maatwerkbedrijven mee in het hart van de economie staan. Maatwerkbedrijven en klassieke bedrijven zijn partners in business. Ik kijk er naar uit om de sector van binnenuit verder op te volgen.”